

Gaaf en pijnlijk grappig

THEATER

EEN BRUID

Een bruid in de morgen van Hugo Claus door Toneelgroep Amsterdam (TA-2) en Frascati Producties, regie Maren E. Bjørseth

In Frascati Amsterdam, 5/10, daar t/m 18/10.

toneelgroepamsterdam.nl

Bjørseth onderstreept in haar regie de zeggingskracht van Claus.

'Zie je dan niet wat er zwelt en groeit in dit huis?', vraagt de moeder aan de vader, vrijwel aan het begin van de voorstelling. Het publiek weet dat intussen wel, want achter de witte vitrage hebben we zoon Thomas en dochter Andrea in liefdevolle omhelzing naakt op elkaar zien liggen.

Over dit gemankeerde gezin schreef Hugo Claus in 1953 zijn toneelstuk *Een bruid in de morgen* en in de nieuwe opvoering daarvan bij TA-2 en Frascati Producties blijkt het stuk vol zeggingskracht. Sterker nog: de jonge regisseur Maren E. Bjørseth heeft het met een knap gespeelde en strak gecomponeerde vorm behoorlijk naar haar hand gezet en tegelijk de kracht ervan onderstreept.

Dit benauwende familiedrama begint in haar regie op zijn zachtst gezegd nogal overdreven: met een groteske speelstijl, stemverheffing en brede gebaren. Maar heel langzaam verandert die toon en bijna twee uur later is deze kleinburgerlijke ellende fraai neergedaald. De 'perverse genoegen' die broer en zus zichzelf hebben toegestaan, zijn genadeloos afgestraft;

het nette leven kan weer doorgang vinden.

Claus heeft met dit gezinsdrama een regelrechte klassieker geschreven, met dank aan Tennessee Williams, de Amerikaanse toneelschrijver aan wie Claus zeker in zijn begintijd schatplichtig was. Vader Pattini (Fred Goessens) is een werkeloos componist die al blij mag zijn als hij het kerkorgel mag bespelen, zijn vrouw is totaal gedesillusioneerd en verzenuwd, hun twee kinderen zijn derhalve te dicht naar elkaar toegegroeid. Op hun kamertjes hebben zij een eigen, verboden koninkrijk geschapen.

Om aan dit gezwel een eind te maken en tevens de financiële problemen op te lossen, heeft de moeder bedacht om zoon en oogappel Thomas uit te huwelijken aan nicht Hilda, die niet alleen lelijk maar ook veel ouder is. Maar Hilda heeft geld, en wil ook wel eens aan de man.

De manier waarop Camilla Siegertsz nicht Hilda speelt, is illustratief voor Bjørseths regie: tamelijk gestoord, vet aangezet, onwijs gaaf en pijnlijk grappig. Gekleed in een te strak zittende ballroomjurk, speelt Siegertsz haar als een kruising van Katrien Duck en Betty Boop op leeftijd. Maar ook zo briljant en in zichzelf opgesloten dat ze nergens een typetje wordt. Ze vindt daarin haar gelijke in Marieke Heebink, die als moeder de wanhoop nabij is en voortdurend redert en fladdert en met haar nerveuze handen de gordijnen én gezinsleed

glad probeert te strijken.

In het voornamelijk uit een carroussel van witte vitrage bestaande toneelbeeld, zijn de prille Thomas en ontlukende Andrea tonbeelden van zuiverheid. Alwin Pulinx speelt zijn rol jongensachtig naïef, Hélène Devos voornamelijk technisch, met veel heen en weer geschakel tussen sereniteit en woede. Waar het tussen dit tweetal zou moeten broeien van geheime gevoelens, kijken we hier net iets te veel aan tegen twee welopgevoede jongelui.

Bjørseth legt daarmee (misschien ongewild) het accent en het mededogen bij de ouderen, en niet bij de jeugd. Dat is opmerkelijk voor een jonge regisseur. Afgezien van Andrea's onhandige en tamelijk pathetische sterfscène is *Een bruid in de morgen* een even brutaal als overtuigend visitekaartje van een opmerkelijk regietalent.

Hein Janssen

Fred Goessens (links) als de vader en Marieke Heebink als de moeder. Achter de vitrage H el ne Devos (liggend) en Alwin Pullinckx.

Foto JanVersweyveld